

СПРАВА «БІЛОУС ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF BILOUS v. UKRAINE)

(Заява № 28541/20)

Стислий виклад рішення від 13 листопада 2025 року

Заявник володів двома земельними ділянками для ведення особистого селянського господарства у 2005 та 2008 роках. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на відсутність обґрунтування в рішеннях національних судів та ігнорування ними його доречних аргументів та за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції на визнання недійсним права власності без надання компенсації. Європейський суд вказав, що ці скарги підлягають розгляду лише за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції. Європейський суд зазначив, що у керівній справі «Дроздик та Мікула проти України» (Drozdyk and Mikula v. Ukraine, заяви № 27849/15 та № 33358/15, пункти 49 та 52, від 24 жовтня 2024 року) Суд уже встановлював порушення щодо питань, аналогічних тим, що розглядаються у цій справі. Розглянувши скарги заявника Європейський суд дійшов висновку, що втручання у майнові права заявника поклало на нього непропорційний тягар з огляду на відсутність національного законодавства, яке б гарантувало грошову або будь-яку іншу форму відшкодування будь-якої шкоди. Європейський суд наголосив, що позбавлення власності без виплати суми, обґрунтовано пов'язаної з її вартістю, зазвичай становитиме непропорційне втручання, а повна відсутність відшкодування шкоди може вважатися виправданою за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції лише за виняткових обставин. З огляду на зазначене, Європейський суд констатував порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує заяву прийнятною;
2. Постановляє, що ця заява свідчить про порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції у зв'язку з визнанням недійсним права власності без надання компенсації;
3. Постановляє, що:

(а) держава-відповідач повинна забезпечити належними засобами та протягом розумного строку повне повернення прав власності заявнику на витребуване майно (у тому числі шляхом повторного відкриття провадження на національному рівні, якщо це можливо), або надати відшкодування у грошовій формі (розраховане відповідно до національних вимог щодо оцінки майна та практики Суду) або надати йому рівнозначне майно;

(b) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(c) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

4. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.